

ET BUDSJETT FOR BARN I VERDEN

REDD BARNAS **INTERNASJONALE INNSPILL** TIL
BEHANDLING AV STATSBUJSETTET 2023

INNHold

INNLEDNING.....	2
ENDRINGSFORSLAG TIL BUDSJETTFORSLAGET	3
ANBEFALTE MERKNADER	4
1. Bistandsprosenten	5
2. Utdanning	6
3. Klima.....	8
4. Helse.....	10
5. Finansiering.....	11
6. Fred og humanitær bistand.....	12
7. Sivilsamfunn og menneskerettigheter	14
8. Likestilling og seksuell og reproduttiv helse og rettigheter (SRHR).....	15

Et budsjett for barn i verden

Redd Barnas internasjonale innspill til statsbudsjett 2023

Publisert: Oktober 2022

Kontaktperson: Nina Langslet

nina.langslet@reddbarna.no

+47 476 548 07

INNLEDNING

I 2023 møter verdens fattigste og mest sårbare barn dessverre ekstraordinære utfordringer. I tillegg til sykdom og tap av liv har Covid-19 forårsaket sosiale og økonomiske kriser som ødelegger for barns rettigheter innenfor mange områder. Millioner av barn står utenfor skolen, mangler livsviktige vaksiner og beskyttelse fra krig og konflikt. Sammen med konflikt og manglende ressurser, bidrar klimaendringene til alvorlige sultkriser i mange land. Mange barn har allerede mistet livet til sult – og mange flere kommer til å gjøre det. Barna er de som er mest sårbare i møte med kriser.

Russlands angrep på Ukraina i starten av 2022 har gjort utfordringene større. I tillegg til de enorme lidelsene krigen påfører Ukrainas befolkning bidrar krigen til å gjøre situasjonen i mange utviklingsland verre. Internasjonale matleveranser har blitt blokkert, og energipriser og generell inflasjon har skutt i været. Nordmenn kjenner virkningen av krigen i form av økte priser og uro, men konsekvensene kan ikke sammenlignes med konsekvenser for menneskene i utviklingsland. Samtidig som krigen bidrar til å forsterke kriser rundt om i verden gjør den at Norge tjener mer penger enn noensinne. Statens inntekter fra

petrolumssektoren er i tusen milliarder-klassen i 2022 og er forventet å være minst like høy i 2023. Mot dette bakteppet er det uforståelig for Redd Barna at regjeringen foreslår et bistandsbudsjett på 0,75% av anslått bruttonasjonalinntekt for 2023 – langt under målet om 1%. Målet om å gi 1% av BNI til bistand ble vedtatt av Stortinget i 2016, og er ment å sikre norsk solidaritet gjennom skiftende regjeringer og perioder. Det foreslåtte budsjettet øker litt fra det forrige ordinære budsjettet som ble lagt frem for Stortinget, men speiler hverken utfordringene i verden eller Norges ekstraordinære inntekter. Budsjettet inneholder også økt pengebruk i Norge og nye prioriteringer som gjør at det kuttes på flere områder som er viktige, og disse kuttene vil ramme spesielt barn.

Vi forventer at Stortinget handler og gjør om på regjeringens forslag til redusert norsk solidaritet. I dette innspillet kommer vi med flere anbefalinger til grep som kan gjøres for å styrke den norske innsatsen for bærekraftsmålene, global utvikling og humanitær respons, og som vil bidra til å innfri rettighetene til de barna som har det vanskeligst i verden.

Somalia er et av de landene som er hardest rammet av konflikt, økonomisk krise og tørke. Ladan* (10) familie var hardt rammet, men har nå fått hjelp. Lillebroren er behandlet for akutt underernæring, og kontantoverføringer fra Redd Barna har gitt tilgang til mat og andre essensielle ting. Nå kan Ladan* gå på skolen og leke.

Foto: Mustafa Saeed/Save the Children, juni 2022

ENDRINGSFORSLAG TIL BUDSJETTFORSLAGET

Tabellen under viser alle endringsforslagene som Redd Barna foreslår til 2023-budsjettet.

UTENRIKSDEPARTEMENTET				
Forslag til økte budsjettposter				
kap	post	Navn/tema	SUM	Forklaring
162	71	Matsikkerhet	1,000,000,000	Økning i bevilgningen for et vesentlig styrket norsk bidrag til matsikkerhet.
150	70/71	Humanitær bistand	9,000,000,000	Vesentlig økning i støtten til livreddende humanitær bistand for å bekjempe sult, fordeles mellom postene.
161	70	Utdanning	1,882,000,000	Økning i posten for å møte den ekstraordinære utdanningskrisen.
161	70	Utdanning/ECW	350,000,000	Økning i posten øremerket Education Cannot Wait slik at samlet bevilgning til ECW over kap 161 og 150 blir 850 millioner kroner for den neste fireårsperioden.
163	70	Klimatilpasning	3,000,000,000	Økning i posten til klimatilpasning i tråd med Glasgow-forpliktelsene.
160	70	Helse	350,000,000	Øke bevilgningen til helse for å unngå innskrenket ramme for Norges satsing på global helse.
160	71	WHO	64,500,000	Øke rammen for de frivillige bidragene til WHO slik at samlet bevilgning for 2023 blir 300 millioner kroner.
170	70	Sivilt samfunn	250,000,000	Øke bevilgningen til sivil samfunn med fokus på å styrke barne- og unges organisering, rettighetene til sårbare og marginaliserte og tiltak for å bygge sosiale sikkerhetsnett.
170	70	Sivilt samfunn/SRHR	50,000,000	Øke støtten til sivil samfunn med 50 millioner kroner øremerket SRHR.
164	70	Likestilling/SRHR	50,000,000	Øke støtten under likestillingsposten med 50 millioner kroner øremerket SRHR.
Forslag til reduksjon av poster innenfor bistandsbudsjettet				
179	21	Flyktningtiltak i Norge	-1,623,976,000	Flytte kostnader til flyktningtiltak i Norge ut av bistandsbudsjettet og dekke disse utgiftene over de ansvarlige departementers budsjetter (JD, KD, BFD)

ANBEFALTE MERKNADER

Til Finansdepartementet

- Utvikle en plan for å trappe opp Norges klimafinansiering i tråd med en rettferdig ansvarsfordeling, der økningen kommer i tillegg til eksisterende bistand. dvs. minst 65 milliarder kroner årlig. Majoriteten av klimafinansiering må være addisjonell til annen norsk bistand.

Til Utenriksdepartementet

- Bedre synliggjøre hvor mye Norge bruker på utdanning og andre tematiske satsninger i budsjettokumentene.
- Sikre at Norfund stanser investeringer i kommersielle utdanningsaktører.
- Gi midler spesifikt til tap og skade som følge av klimaendringene, utenfor bistandsbudsjettet.
- Gi minst 50% av klimabistand til klimatilpasning, spesielt til lavinntektsland og lokalsamfunn. Støtten må gis som tilskudd og være basert på prinsipper om forutsigbarhet, åpenhet og bygge på tiltak drevet av nasjonale/lokale myndigheter og lokalsamfunn.
- Sikre at klimafinansiering er rettet mot barn som er særlig utsatt og sårbare for klimaendringer. Sosialt sikkerhetsnett og kontantoverføring bør benyttes i økende grad for å begrense og forebygge konsekvensen av klimasjokk på barn og deres familie.
- Tilrettelegge for og jobbe for at barns stemme og barns rettigheter, inkludert de mest marginaliserte, blir hørt og tatt på alvor i politiske forhandlinger og avtaler om klima. Barns framtid er fundamentalt avhengig av håndteringen av klimakrisen.
- Utarbeide en plan for økning under kap. 116, internasjonale organisasjoner, post 70 pliktige bidrag, og kap. 151 Fred og forsoning, post 74, pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., for å sikre norsk finansiering til WHO i tråd med enigheten under Verdens helseforsamling i 2022 om økning i pliktige bidrag frem mot 2031.
- Sørgje for at det er satt av midler til det nye pandemifondet (Financial Intermediary Fund for Pandemic Prevention, Preparedness and Response) i 2023, og vurdere om deler av Norges bidrag bør finansieres utenfor bistandsbudsjettet.
- Reversere det foreslåtte kuttet i skatt for utvikling (UD, kap. 161, post 72)
- Yte politisk og økonomisk støtte til FN's arbeid mot ulovlig kapitalflyt og skatteunngåelse, inkludert gjennom å jobbe for en internasjonal skattekonvensjon (UD, kap. 171, post 72).
- Trappe opp arbeidet med å sikre ansvarlig utlån og låneopptak globalt, og arbeid med en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme (UD, kap. 171, post 72-73).
- Synliggjøre hvordan og når Norge kommer til å oppfylle forpliktelsen fra Grand Bargain om at 25 prosent av humanitær bistand bør gå så direkte som mulig til nasjonale og lokale aktører (kap. 150, post 70).
- Prioritere arbeidet med barn og ungdom, fred og sikkerhet ved å lage en strategi og synliggjøre denne satsingen i statsbudsjettet (kap. 151, post 70).
- Styrke og synliggjøre finansieringen av barns beskyttelse i humanitære responser (minst 4% av humanitære finansiering) med økt og mer langsiktig og forutsigbar finansiering (kap. 150, post 70).
- Prioritere utdanning og beskyttelse høyt i humanitære responser (kap. 150, post 70).
- Øke støtten til FN's høykommissær for menneskerettigheter (UD, kap. 152 post 71).
- Prioritere SRHR og kvinner og jenters rolle i konflikt og humanitære situasjoner i arbeidet med ny handlingsplan om kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken. (UD, Kap 164, Likestilling).

1. Bistandsprosenten

Regjeringens forslag til bistandsbudsjett for 2023 er 43,8 milliarder kroner, og utgjør 0,75% av forventet BNI for 2023.

Dette bryter med en lang tradisjon for norsk solidaritet: Gjennom skiftende regjeringer har Norge opprettholdt bistand på 1% av våre nasjonale inntekter. Forslaget bryter også med stortingsflertallets vedtak fra 2016 om at regjeringen skal «avsette 1 prosent av BNI til bistand i de årlige budsjetter» og Hurdalsplattformens mål om å bruke «én prosent av bruttonasjonalinntekten til internasjonal innsats for å oppnå FN-målene om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft», i tillegg til både Senterpartiets og Arbeiderpartiets egne partiprogram for inneværende Stortingsperiode.

Forslaget er omtrent 2,5 milliard kroner høyere enn saldert budsjett for 2022, vedtatt i Stortinget desember 2021. I mellomtiden har nye utgifter kommet til – både økte kostnader til flyktningiltak i Norge og en spesiell innsats overfor Ukraina. Økningen blir derfor raskt spist opp, og budsjettet inneholder i realiteten kutt eller manglende ambisjoner på flere viktige områder som er beskrevet i dette innspillet, blant annet innenfor utdanning og helse.

Hovedårsaken til at andelen som går til bistand har krympet såpass mye i regjeringens forslag er de eksepsjonelt høye inntektene fra olje og gass etter at krigen i Ukraina brøt ut. Resultatet er et overskudd på godt over tusen milliarder kroner, og at Norge er *for rike til å opprettholde målet om 1%*.

Dette er en logikk som er vanskelig å følge. Norge tjener mer penger enn noen kunne forestilt seg på grunn av krigen i Ukraina, den samme krigen som gjør situasjonen for blant annet fattige barn i mange lav- og mellominntektsland verre, gjennom økt inflasjon, økte drivstoffpriser og manglende matleveranser. Regjeringen har levert et forslag til bistand for 2023 som hverken står i stil til de ekstraordinære utfordringene i disse landene, eller Norges særposisjon med høye ekstraintekter. Den politiske debatten er preget av behovet for et stramt budsjett for å begrense inflasjon, selv når vi vet at penger gitt til bistand har minimal effekt på norsk økonomi – spesielt om midlene kanaliseres direkte til internasjonale aktører. Dette er et politisk valg, og høyere bistand som en konsekvens av ekstraordinære inntekter bør være et enkelt valg. Det er nå opp til Stortinget å rette opp regjeringens manglende ambisjoner for norsk solidaritet.

For å nå målet om 1% av BNI til bistand må Stortinget legge bevilgninger tilsvarende 14,6 milliarder kroner til regjeringens forslag. De konkrete forslagene lenger ned i dette innspillet innebærer økt støtte til ulike poster på til sammen nesten 6 milliarder kroner. I tillegg bør de 1,6 milliarder kronene satt av til flyktningiltak i Norge flyttes ut av bistandsbudsjettet. Til sammen innebærer disse endringsforslagene at det mangler litt over 10 milliarder kroner for å nå 1%-målet. Det er svært enkelt å finne formål og aktører som har behov for de resterende midlene, og der bevilgningene vil ha minimal innvirkning på norsk inflasjon.

Forringet matsikkerhet, sultkriser og hungersnød truer flere hundre millioner liv på tvers av mange land.¹ Allikevel er det store udekkete behov i de humanitære responsplanene for land som er rammet av konflikt, økonomisk krise og klimaendringer (i snitt er kun ca. 40% av planene finansiert). Bare i Somalia anslås det at 6,7 millioner mennesker vil ha høy matusikkerhet mellom oktober-desember, inkludert 300 000 som vil oppleve hungersnød. I mer folkerike land som Jemen og Nigeria er tallene enda høyere.² Felles for disse landene er at vi har verktøy klare til å redde liv på bakken, men at disse mangler finansiering.³ Redd Barna foreslår at innsatsen for matsikkerhet økes med 1 milliard kroner, og den humanitære innsatsen økes med 9 milliarder kroner. Ved å oppfylle målet om 1% til bistand har Norge muligheten til å nå flere millioner mennesker med nødhjelp i 2023 og bidra til å bekjempe sult.

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring:

- Økning i bevilgningen til matsikkerhet med 1 milliard kroner (Kap 162, post 71)
- Økning i støtten til livreddende humanitær bistand med 9 milliarder kroner, fordeles mellom postene (Kap 150)

2. Utdanning

«Alle barn har rett til en god skole som gir dem nødvendig kunnskap og utvikling»

Barnekonvensjonen, art. 29

Vi er vitne til en global utdanningskrise.

Koronapandemien har økt forskjellene og gjort store innhogg i lands utdanningsbudsjetter. Under pandemien har to tredjedeler av lav- og mellominntektsland kuttet i egne utdanningsbudsjetter. Vi vet at utdanning er en helt avgjørende investering for å redusere fattigdom og sikre likestilling. Antall barneekteskap og tenåringsgraviditeter reduseres når jenter får utdanning. Det er derfor et stort behov for å tette finansieringsgapet. Tall fra UNESCO for september 2022 viser at 244 millioner barn og unge står helt utenfor skoleløpet.⁴ For første gang på mange tiår, økte antall barneekteskap, barnarbeidere og barn uten tilgang til skole. Det finnes mange utdanningskanaler, men Redd Barna vil fremheve det norske tydelige eierskapet til Det globale Partnerskapet for utdanning (GPE) og Education Cannot Wait (ECW). Sistnevnte bidrar til å sikre at skolebarn i krig og konflikt får muligheten til å gå på skole. I dag er 222 millioner skolebarn uten tilgang til god utdanning i krig og konflikt. Barn i humanitære kriser kan ikke ta byrden eller regningen for at de frarøves retten til utdanning og rammes av flerfoldige kriser som klimakrise, pandemi og konflikt.

Forslag til statsbudsjettet viser at regjeringen fortsetter å nedprioritere utdanning. Med et forslag på 1,096 milliarder til utdanningsposten legger regjeringen opp til nesten en halvering på bare to år, på tross av at utviklingsministeren har sagt at man skal videreføre utdanningsinnsatsen som den forrige regjering la opp til. Redd

Ousmane* er 11 år og bor i Mali, et av flere land i regionen som er rammet av konflikt. Han har mistet faren sin, og måtte flytte. Nå går han på en Redd Barna-støttet skole, og sier at han «har styrke, er modig, og ingen jobber hardere enn meg.»

Foto: Seyba Keita/Save the Children, mars, 2021

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring:

- Økning i støtten til utdanningsposten kap 161 post 70 med 1,882 mrd kroner for å møte den ekstraordinære utdanningskrisen.
- Økning i støtten til Education Cannot Wait med 350 mill kroner under kap 161 post 70 slik at samlet bevilgning til ECW over kap 150 og 161 blir 850 mill kroner for den neste fireårsperioden (2023-2026)

Merknad(er):

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Sikre at Norfund stanser investeringer i kommersielle utdanningsaktører
- Bedre synliggjøre hvor mye Norge bruker på utdanning og andre tematiske satsninger i budsjettokumentene

Barna mener at det er klokt at utdanningsinnsatsen ikke bare videreføres, men styrkes gitt de enorme utdanningsbehovene. Det er flere barn utenfor skolen enn før pandemien. På verdensbasis ser vi at bistand til utdanning har blitt redusert med 3790 millioner kroner, og nasjonale myndigheters finansiering av utdanning har sunket i fattige land. Vi ber derfor om at bevilgningen øker på post 70, kap. 161 med 1,882 mrd., for at ord skal bli til handling. Pengene fra denne

REDD BARNAS INTERNASJONALE INNSPILL TIL BEHANDLING AV STATSBUDEJETTET 2023

posten går blant annet til UNICEF, GPE, og UNESCO.

Det er positivt at Norge prioriterer arbeidet med utdanning i krise og konflikt, og blant annet skal være del av vertskapet til den kommende påfyllingskonferansen i 2023 for ECW. Men det er passivt og skuffende at Regjeringen foreslår å videreføre dagens bidrag til ECW for den neste fireårsperioden på 500 millioner NOK for 2023-2026. Dette står verken i stil med de økte behovene eller Norges uttalte lederrolle. Redd Barna ber om at bevilgningen økes til 850 millioner NOK samlet for 2023-2026, noe som tilsvarer en økning på 350 millioner kroner.

I Norge er gratis utdanning et viktig verktøy for å bekjempe sosial ulikhet. Det er positivt at Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen ikke vil støtte profittstyrte løsninger. Da må ingen norsk bistand gå til kommersielle grunnskoler. Slik bistand er ikke fattigdomsorientert, støtter ikke de mest marginaliserte og risikerer å svekke nasjonale utdanningssystemer. Dessverre er Statens eget investeringsfond for utvikling i dag inne i private profittaktører innenfor utdanning, som Bridge Academy. Dette er noe som bør endres, i tråd med Barnekonvensjonens artikkel 28 om at utdanning skal være tilgjengelig for alle barn.

En utfordring med bistandsbudsjettet som helhet er at det er vanskelig å se de faktiske foreslåtte summene som gis til de ulike sektorene. På tross av et ganske stort kutt i utdanningsposten (kap 161, post 70) i Tilleggsproposisjonen i 2021 og i Revidert Nasjonalbudsjett 2022 fastholder ministeren at utdanningsbevilgningen er på et like høyt nivå som under forrige regjering⁵. Dette er umulig å regne seg frem til og det utgjør således et demokratisk problem at det ikke er mulig å ansvarliggjøre myndighetene for disse utsagnene. Derfor er det viktig at Stortinget jobber for å styrke legitimiteten til bistand ved å tydeligere få frem sektorstøtten i budsjettet

3. Klima

«Voksne skal gjøre det som er best for barn»

Barnekonvensjonen, artikkel 3

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring:

- En økning i støtten til klimatilpasning på 3 milliarder kroner (Kap 163, post 70).

Merknad(er):

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Utvikle en plan for å trappe opp Norges klimafinansiering i tråd med en rettferdig ansvarsfordeling, der økningen kommer i tillegg til eksisterende bistand. dvs. minst 65 milliarder kroner årlig. Majoriteten av klimafinansiering må være addisjonell til annen norsk bistand.
- Gi midler spesifikt til tap og skade som følge av klimaendringene, utenfor bistandsbudsjettet.
- Gi minst 50% av klimabistand til klimatilpasning, spesielt til lavinntektsland og lokalsamfunn. Støtten må gis som tilskudd og være basert på prinsipper om forutsigbarhet, åpenhet og bygge på tiltak drevet av nasjonale/lokale myndigheter og lokalsamfunn.
- Sikre at klimafinansiering er rettet mot barn som er særlig utsatt og sårbare for klimaendringer. Sosialt sikkerhetsnett og kontantoverføring bør benyttes i økende grad for å begrense og forebygge konsekvensen av klimasjokk på barn og deres familie.
- Tilrettelegge for og jobbe for at barns stemme og barns rettigheter, inkludert de mest marginaliserte, blir hørt og tatt på alvor i politiske forhandlinger og avtaler om klima. Barns framtid er fundamentalt avhengig av håndteringen av klimakrisen.

Klimabistanden er fordelt over flere kapitler og poster, bl.a. regionbevilgningene (Kap. 159), bevilgninger til matsikkerhet, fisk og landbruk (kap. 162, post 71), til miljø og klima (kap. 163, post 70), sivilsamfunn (kap. 170, post 70), og til regionale banker og fond (kap. 172, post 71).

Klimakrisen er i ferd med å fundamentalt forandre verden, med alvorlige konsekvenser for barns rettigheter. Et barn født i 2020 vil i gjennomsnitt oppleve dobbelt så mange skogbranner, 2.8 ganger oftere avlingssvikt, 2.6 ganger så mye tørke, 2.8 ganger så mange flommer og hele 6.8 ganger så mange hetebølger gjennom livet -sammenlignet med en person født i 1960⁶. Det er barn fra lav- og mellominntektsland som vil oppleve de største konsekvensene av at klimaendringene forverres og paradoksalt nok er det de som er minst ansvarlig for klimakrisen, og har minst kapasitet til å håndtere konsekvensene av klimakrisen som vil bli hardest rammet. Det er også denne delen av verden som har en stor og økende ung befolkning. Redd Barna mener derfor at finansiering til klimatilpasning skal prioriteres med fokus på de mest utsatte, inkludert barn, og at klimafinansieringen må innrettes basert på utviklingslandenes egne klimaplaner og utviklingsbehov.

Norges medansvar for å kutte utslipp er i en så stor størrelsesorden at det langt overgår det vi kan gjøre nasjonalt. I tillegg forplikter Parisavtalen oss til å støtte utviklingsland med klimafinansiering for at disse landene skal kutte sine utslipp, og ikke minst også for at de skal være i stand til å tilpasse sin befolkning et endret klima. Derfor kreves omfattende internasjonale tiltak fra rike land som Norge. Det er positivt at statsbudsjettet 2023

Esther er 17 og bor i Malawi. Hun er en «climate change champion» der hun bor, og har lært om konsekvensene av klimaendringer på skolen, i et program støttet av Redd Barna.

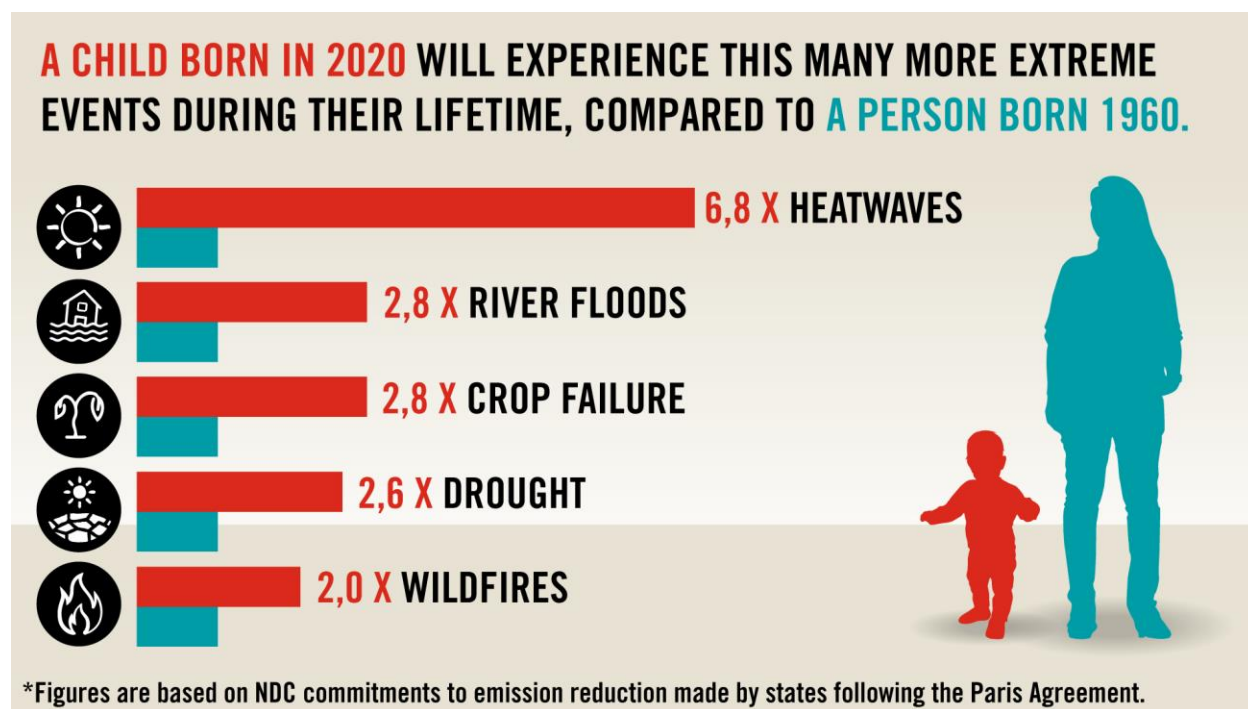
Foto: Thoko Chikondi/Save the Children, mai 2022

REDD BARNAS INTERNASJONALE INNSPILL TIL BEHANDLING AV STATSBUDDSJETTET 2023

inkluderer en økning til klimatilpasning, men budsjettforslaget på både klimatilpasning og klimafinansiering generelt er langt fra tilstrekkelig, og ligger på et skuffende lavt nivå sett i lys av stadig økende behov i verden. Regjeringen har lovet en dobling av klimafinansiering innen 2026. For at Norge skal klare å øke klimafinansieringen i tråd med våre forpliktelser og en rettferdig ansvarsfordeling, må det utarbeides en helhetlig plan for opptrappingen, som også ser på innovative finansieringskilder.

I 2023 har Norge, med ekstraordinære inntekter, en unik mulighet til å fremskynde opptrapping av klimafinansiering. Regjeringen har planlagt en dobling fra 7 til 14 milliarder kroner senest i 2026. Mesteparten av dette må finansieres utenfor bistandsbudsjettet, men midler til klimatilpasning kan finansieres over bistandsbudsjettet. Regjeringen kan overgå Glasgow-forpliktelsen om tredoblingen allerede i neste års budsjett, gjennom å øke denne støtten med 3 milliarder kroner.

I tillegg må Norge bidra til å tette det store finansieringsgapet på klimaerstatning, eller tap og skade. Finansiering av tap og skade medfører at rike land som har sluppet ut mest, tar ansvar og betaler erstatning til de som er hardest rammet. Danmark har nylig gått ut som et av de første landene i verden til å sikre spesifikk finansiering av tap og skade. Den norske regjeringen har uttrykt at de vil jobbe for at tap og skade skal stå på agendaen under COP27 i Egypt. Det er et viktig steg i riktig retning, men vi krever at finansiering også kommer på plass, og at vi følger våre nordiske naboer. Behovet for finansiering til klimaerstatning er ikke en fremtidig bekymring, den er allerede her. En tredjedel av Pakistan står under vann, og flere land på Afrikas Horn er på randen av sultkatastrofe på grunn av tørke. Regjeringen må vise at de tar problemstillingen på alvor ved å legge penger på bordet.

Figur: Figuren over viser forskjellen i antall ekstreme klimahendelser i ens levetid for en person født i 1960 sammenlignet med en person født i 2020. Kilde: Born into the Climate Crises, Redd Barna 2021.

4. Helse

«Alle barn har rett til et godt helsetilbud»

Barnekonvensjonen, art. 24

Covid-19 har kastet nytt lys over mangler i helsesystemene i utviklingsland. Pandemien har satt underfinansierte helsesystemer på prøve, men også vist oss hvor urettferdig tilgangen til vaksiner, medisiner og medisinsk utstyr er på tvers av land. ACT-A samarbeidet, under lederskap av Norge, har sakte, men sikkert bidratt til å bøte på noen av disse problemene, og sørget for leveranser av vaksiner og annet viktig utstyr til helsepersonell i fattige land. Selv om pandemien gradvis fjerner seg fra oppmerksomheten i Norge er det allikevel arbeid som gjenstår. Etter hvert som vaksinetilgangen er bedret må innsatsen styrkes i logistikk, personell og informasjon på bakken. Dette innebærer investeringer i og styrking av nasjonale og lokale helsesystemer, inkludert helsepersonell.

Under pandemien har mennesker i over 100 land opplevd avbrudd i essensielle helsetjenester.⁷ I tillegg anslås det at for hvert dødsfall som følge av Covid-19 har to kvinner og barn mistet livet som følge av avbrudd i helsetjenester.⁸ Etter fjoråret manglet 25 millioner barn vaksine mot difteri, stivkrampe og kikhoste, noe som representerer det største fallet i barnevaksinasjon på 30 år.⁹

Fremover vil innsatsen for pandemiberedskap ikke lenger være avgrenset til Covid-19. Arbeidet med en pandemitraktat og en finansieringsmekanisme som skal bidra til både forebygging og respons (FIF) er godt i gang. Her må helsesystemstyrking, med fokus på robuste primærhelsetjenester som er universelt tilgjengelige, stå i

Guled* på 10 måneder og moren har blitt fraktet til et av Redd Barnas helsesenter for at han skal få behandling mot diaré og underernæring. Integreerte helse- og ernæringstjenester redder liv.

Foto: Mustafa Saeed/Save the Children, desember 2021

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring:

- Øke bevilgning til helse med 350 millioner kroner (Kap 160, post 70)
- Øke de frivillige bidragene til WHO med 64,5 millioner kroner (UD, kap. 160, post 71)

Merknad(er):

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Utarbeide en plan for økning under kap. 116, internasjonale organisasjoner, post 70 pliktige bidrag, og kap. 151 Fred og forsoning, post 74, pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., for å sikre norsk finansiering til WHO i tråd med enigheten under Verdens helseforsamling i 2022 om økning i pliktige bidrag frem mot 2031.
- Sørge for at det er satt av midler til det nye pandemifondet (Financial Intermediary Fund for Pandemic Prevention, Preparedness and Response) i 2023, og vurdere om deler av Norges bidrag bør finansieres utenfor bistandsbudsjettet.

sentrum. Investeringer i primærhelsetjenester vil forbedre både tilgangen til essensielle helsetjenester, og sikre bedre respons i møte med smittsomme virus.

WHO har spilt en avgjørende rolle under pandemien, og følger også opp satsinger og gir råd innenfor områder som universell helsedekning. Til tross for WHO's lederskap innen global helse fortsetter organisasjonen å være underfinansiert. I budsjettforslaget for 2023 vil regjeringen opprettholde nivået på frivillige bidrag til WHO i fjor – dette burde økes. I tillegg bør

REDD BARNAS INTERNASJONALE INNSPILL TIL BEHANDLING AV STATSBUJSJETTET 2023

Stortinget be regjeringen om en plan for opptrapping av de pliktige bidragene frem mot 2031 i tråd med enigheten under Verdens helseforsamling i 2022.

Utenriksdepartementet har i høst bedt Norad finne penger innenfor post 70 Helse til et såkornsbidrag på 50 millioner kroner til FIF. I budsjettet for 2023 er det ikke spesifisert noen støtte til FIF. Stortinget bør be regjeringen sette av midler til dette fondet i 2023, og vurdere om deler av denne støtten bør finansieres utenfor bistandsbudsjettet. Internasjonal helsesikkerhet er et globalt fellesgode.

Videre bør post 70 Helse økes for å sikre bærekraftig norsk engasjement innenfor global helse på et høyt nivå. Det foreslåtte kuttet på 130 millioner kroner følger kutt på 220 millioner kroner i revidert nasjonalbudsjett. Kutt i posten innebærer at Norad må gjøre omprioriteringer, for eksempel kutt i arbeidet med smittsomme sykdommer, eller forskyvning i utbetalinger til multilaterale fond i tråd med avtaler om fleksibilitet. Konsekvensen av det sistnevnte innebærer at avtaleforpliktete betalinger hopper seg opp i 2024 og 2025, og legger ytterligere press på helsekapittelet i bistandsbudsjettet. Uten ekstraordinære økninger vil dette for eksempel kunne legge begrensninger for Norges bidrag til mødre, barne- og ungdomshelse og ernæring når avtalen med GFF løper ut i 2023.

5. Finansiering

«Alle barn har rett til god nok levestandard»

Barnekonvensjonen, art. 27

Økende økonomisk og sosial ulikhet er ved siden av klimakrisen verdens største utfordring. Pandemien og den pågående krigen i Ukraina har ført til en økonomisk krise som driver ulikheten ytterligere. Det er en trussel mot hele bærekraftagendaen og mot forpliktelsen om at ingen skal utelates. Ulikhet er ikke bare en utfordring for å avskaffe fattigdom. At en del av befolkningen opplever fattigdom, mangel på anstendig arbeid og fremtidsmuligheter når andre deler av samfunnet blir rikere, er også grunnlag for sosiale opprør og konflikt.

Verden trenger nye strukturer for å håndtere gjeldskriser, og sikre bærekraftig gjeld i fremtiden. Allerede før pandemien stod en rekke land i fare for å havne i gjeldskriser. Verdensbanken advarer nå om at raskt stigende inflasjon og priser på basisvarer vil gi enda flere land problemer med u håndterbar gjeld.¹⁰

Halvparten av de fattigste landene i verden er enten i høy fare for, eller allerede rammet av, gjeldskrise.¹¹ Samtidig ser vi en alarmerende trend hvor flere rike land kutter i sine bistandsbudsjett, samtidig som utviklingsland tvinges til å kutte i egne budsjetter. Behovet for å styrke lands evne til egen ressursmobilisering har kanskje aldri vært større.

Det er derfor viktig at skattebistanden fortsetter å være en prioritet for Norge. Et velfungerende skattesystem og en progressiv skattepolitikk er en forutsetning for bærekraftig finansiering av velferden og for å bryte ned barrierer som produserer og opprettholder ulikhet. Gjennom programmet Skatt for Utvikling har Norge blitt en viktig partner for mange utviklingsland som søker å bygge bærekraftige skattesystemer. Likevel er det i regjeringens forslag til statsbudsjett foreslått en reduksjon i programmet. Kunnskapsoverføring som bidrar til lands ressursmobilisering er en svært kostnadseffektiv form for bistand som har hatt gode resultater, som fortsatt bør være en prioritet for Norge. Det foreslåtte kuttet i skatt for utvikling bør derfor reverseres.

Redd Barna anbefaler:

Merknader:

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Reversere det foreslåtte kuttet i skatt for utvikling (UD, kap. 161, post 72)
- Yte politisk og økonomisk støtte til FNs arbeid mot ulovlig kapitalflyt og skatteunngåelse, inkludert gjennom å jobbe for en internasjonal skattekonvensjon (UD, kap. 171, post 72).
- Trappe opp arbeidet med å sikre ansvarlig utlån og låneopptak globalt, og arbeid med en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme (UD, kap. 171, post 72-73).

Norsk bistand kan bidra positivt og effektivt til å redusere økonomisk og sosial ulikhet i utviklingsland. Men det trengs et internasjonalt krafttak for å fjerne de globale barrierene som hindrer land i å bærekraftig finansiere egen utvikling. Et tydelig og sterkt Norge, som spiller på lag med utviklingsland i globale fora, trengs for å få på plass helt nødvendige strukturelle endringer på særlig global skatt og gjeld.

6. Fred og humanitær bistand

«Alle barn har rett til et liv og en framtid»

Barnekonvensjonen, art. 6

I november 2021 estimerte OCHA (FNs kontor for koordinering av humanitær bistand) at rekordmange 274 millioner mennesker ville ha behov for livreddende nødhjelp i 2022.¹² Knappt et år senere har tallet vokst til 313 millioner mennesker.¹³ Krig, konflikt, pandemi, ekstremvær, og en global ubalanse i tilførsel og distribusjon av essensielle handelsvarer, har tæret på reservene for familier, lokalsamfunn og myndigheter i land med allerede knappe ressurser.

Krig og konflikt er fremdeles hovedårsaken bak de store og voksende humanitære behovene vi ser i verden.¹⁴ Sivilbefolkningen er sårbare i humanitære kontekster, da særlig barn. Hele 452 millioner barn lever i områder med krig og konflikt i dag. FN har aldri før registrert så mange tilfeller av grove overgrep mot barn i krig og konflikt. I snitt har 26 barn, tilsvarende en hel skoleklasse, blitt drept eller skadet hver eneste dag de siste ti årene. Og nær ti ganger flere barn risikerer å bli utsatt for seksuell vold i krig i dag enn for tretti år siden.

Barn i slike situasjoner trenger særlig beskyttelse fra krigshandlinger og overgrep som barneekteskap, menneskehandel, bortføringer, rekruttering til væpnede grupper, angrep på utdanning, og skadelige former for barnearbeid, og har krav på trygg skolegang og et reelt helsetilbud.

Til tross for dette utgjør finansieringen av beskyttelse av barn bare 1,4% av den totale humanitære bistanden globalt, og sektoren er den mest underfinansierte av de humanitære sektorene.

Beskyttelse står helt sentralt i Strategi for norsk humanitær politikk¹⁵, og Norge har spilt en sentral rolle for å sette barns beskyttelse på agendaen, blant annet gjennom å lede arbeidsgruppen for beskyttelse av barn i krig og konflikt i FNs sikkerhetsråd. Satsingen på barns beskyttelse bør videreføres, styrkes og gjenspeiles i en mer langsiktig og forutsigbar bevilgning og en mer strategisk innsats.

Barn er ikke bare ofre i krig og konflikt. Barn og unge er også viktige aktører i fredsarbeid og konfliktforebyggende arbeid. Ett av tre mål under kapittel 151, post 70 Fred og forsoning, er at fredsprosesser er inkluderende og at kvinners deltagelse i alle faser skal vektlegges. Redd Barna mener at også barn og unge bør inkluderes i

Redd Barna anbefaler:

Merknader:

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Synliggjøre hvordan og når Norge kommer til å oppfylle forpliktelsen fra Grand Bargain om at 25 prosent av humanitær bistand bør gå så direkte som mulig til nasjonale og lokale aktører (kap. 150, post 70).
- Prioritere arbeidet med barn og ungdom, fred og sikkerhet ved å lage en strategi og synliggjøre denne satsingen i statsbudsjettet (kap. 151, post 70).
- Styrke og synliggjøre finansieringen av barns beskyttelse i humanitære responser (minst 4% av humanitære finansiering) med økt og mer langsiktig og forutsigbar finansiering (kap. 150, post 70).
- Prioritere utdanning og beskyttelse høyt i humanitære responser (kap. 150, post 70).

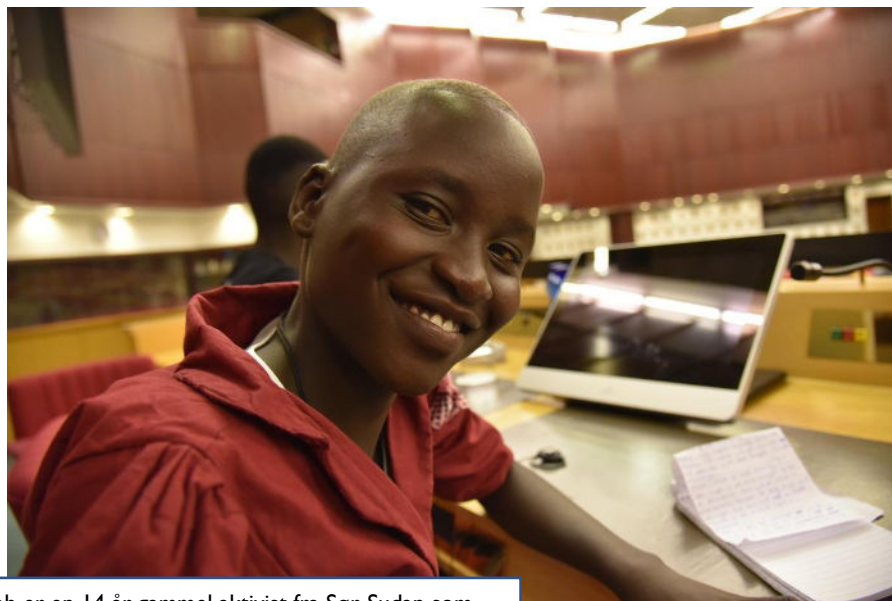

REDD BARNAS INTERNASJONALE INNSPILL TIL BEHANDLING AV STATSBUDDSJETTET 2023

fredsprosesser. Å inkludere barn og unge vil styrke deres eierskap til fredsavtalene som inngås og gjennomføringen av dem. Det er viktig at Norge følger opp intensjonen i FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 2250 (2015) om ungdom, fred og sikkerhet, som anerkjenner ungdoms sentrale rolle i fredsarbeid. Norge har gjennom sin rolle som leder for arbeidsgruppen for beskyttelse av barn i krig og konflikt i FNs Sikkerhetsråd tatt lederskap på barn i krig og konflikt-agendaen. En god måte å videreføre dette engasjementet også etter at Norges periode i sikkerhetsrådet går ut, er å bidra til å løfte denne agendaen opp i rådet, og bidra til å sikre at barn og unges stemmer blir hørt i fredsprosesser og fredsbyggingsinitiativ.

Grand Bargain-erklæringen forplikter Norge til å bevilge minst 25% av humanitær bistand så direkte som mulig til lokale aktører. Pandemien har tydelig vist hvorfor lokaliseringssagendaen er sentral. Lokale og nasjonale organisasjoner har langt bedre tilgang og mulighet til å respondere mens koronarelaterte restriksjoner vedvarer.

Vi savner en tydeliggjøring i statsbudsjettet på hvordan og når Norge skal realisere forpliktelsen fra Grand Bargain.

Leah er en 14 år gammel aktivist fra Sør-Sudan som reiste til FN-senteret i Addis Abeba sammen med 11 andre barn fra hele Afrika for å be deres ledere ta grep for å beskytte barn i konflikt.

7. Sivilsamfunn og menneskerettigheter

«Alle barn har rett til å si sin mening og bli hørt»

Barnekonvensjonen, art. 12

Menneskerettighetene kan ikke tas for gitt. Vi er derfor glade for den økte støtten på 40 millioner i regjeringens forslag, men det er langt fra nok. Menneskerettighetenes stilling globalt svekkes. I land etter land ser vi at opposisjonelle, journalister, politikere og andre menneskerettsforsvarere knebles eller trues til stillhet. Krigen mot Ukraina har vist at frihet, demokrati og menneskerettigheter ikke kan tas for gitt. Menneskerettighetsforkjempere verden over risikerer livet for disse verdiene hver dag. Bare i 2021 ble minst 358 aktivister drept ifølge The Guardian.¹⁶ Kvinners adgang til abort svekkes i land vi liker å sammenligne oss med og det samme gjelder LHBT-personers menneskerettigheter. Dødsstraff økte med 20 prosent i fjor.¹⁷ Det er forsvarere av menneskerettighetene som står i førstelinja i denne kampen, og den norske støtten og forsvaret for deres rett til beskyttelse globalt er viktig for å drive arbeidet videre.

FNs høykommissær for menneskerettigheter har en avgjørende rolle i å sikre menneskerettigheter og i å dokumentere og følge opp brudd på disse. Vi er derfor skuffet over at det ikke er en økning i denne posten. Ingen annen aktør kommer i nærheten av å kunne ta over denne rollen. Samtidig er finansieringen av høykommissærens arbeid sårbar, og Norges stabile og ikke-øremerkede støtte muliggjør at arbeidet kan fortsette. Per i dag har ikke høykommissæren økonomisk kapasitet til å dekke alle sine ansvarsområder, slik disse er pålagt av FN's generalforsamling. Dette er bekymringsfullt i en tid der høykommissærens arbeid blir stadig viktigere. Vi ser positivt på en økning i støtten til menneskerettigheter, men det er på langt nær nok til å møte utfordringene menneskerettighetsforkjempere verden over står overfor, og vi ber derfor komiteen be regjeringen om en økning i støtten til FN's høykommissær for menneskerettigheter.

Ved at støtten til sivilsamfunn holdes på 2022-nivå, legges det opp til en reell nedgang. Dette er uforståelig gitt regjeringens prioritering av ulikhet globalt og viktigheten av sivilt samfunn i kampen mot ulikhet. Spesielt viktig er lokale sivilsamfunnsaktører som jobber for demokratiske rettigheter, åpenhet om offentlige budsjetter, og som kjemper mot korrupsjon og ulovlig kapitalflukt. Nedgang i støtten til sivilsamfunnsaktører vil kunne bidra til destabilisering i sårbare områder. Denne støtten er også spredt blant mange ulike, og små aktører. Finansieringen av disse er sårbar, og vi frykter for deres eksistens dersom støtte fra Norge ikke styrkes. Vi ber derfor om at den generelle støtten til sivilt samfunn økes med minst 10%.

Aktivister går i Pride-tog på Filippinene.
Foto: LJ Pasion/Save the Children, juni 2019

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendringer:

- Øke bevilgningen til sivilt samfunn med 250 millioner kroner, og prioritere innsats for å styrke barne- og unges egne organisasjoner og organisasjoner som jobber for rettighetene til sårbare og marginaliserte, tiltak for å bygge sosiale sikkerhetsnett og jobbe for at barn og unge skal bli hørt i saker som angår dem (UD, kap. 170 post 70).

Merknader:

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Øke støtten til FN's høykommissær for menneskerettigheter (UD, kap. 152 post 71).

8. Likestilling og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR)

«Alle barn har rett til vern mot diskriminering»

Barnekonvensjonen, art. 2

Likestilling reverseres, og jenters rettigheter er under stort press globalt. Innen utgangen av 2022 vil om lag 383 millioner jenter og kvinner leve i ekstrem fattigdom, sammenlignet med 368 millioner gutter og menn.¹⁸ Vi vet at pandemien allerede har hatt alvorlige negative konsekvenser for tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester, som resulterer i økt mødre- og spedbarnsdødelighet, tenåringsgraviditeter og barneekteskap. I 2021 var risikoen for kjønnsbasert vold på alvorlig eller ekstremt nivå i 95 prosent av humanitære krisesituasjoner. I 2021 estimerte UNICEF at pandemien ville bidra til den første økningen på tjue år i antall barneekteskap med 10 millioner flere mellom 2020-2025, i tillegg til de 12 millioner barna som giftes bort årlig.¹⁹ Dette antallet kan bli enda høyere grunnet fortsatt pandemi, klimakrise, økende konflikt og økte levekostnader.

Norge har hatt en svært viktig rolle som giver og pådriver for å løfte seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, særlig i arbeid med unge jenter. Dette har blant annet inkludert arbeid for å styrke seksualundervisning, arbeid mot skadelige skikker som kjønnslemlestelse og å hindre barneekteskap. SRHR - særlig tilgang på trygge aborttjenester og jenter og kvinners rett til å bestemme over egen kropp - kan være kontroversielt internasjonalt, men Norge er blant få land i verden der vi nasjonalt er enige om at SRHR er viktig. Dette gjør Norge i stand til å ta et globalt lederskap på kontroversielle områder.

I forslaget til statsbudsjett for 2023 foreslår regjeringen en økning på 20 millioner NOK, det tilsvarer 2.3 prosent mer enn fjorårets budsjett. Det er bare et lite plaster på såret sammenlignet med lovordene om at likestilling og SRHR er et prioritert satsningsområde for Regjeringen, og imøtekommer ikke den enorme reverseringen som finner sted som følge av de siste årene med pandemi. Under ICPD+25 i Nairobi i 2019 lovet Norge 9,6 milliarder til SRHR for perioden 2020-2025. Som følge av mindre bevilgninger i 2020 og 2021 har Norge et etterslep på ca. 96 millioner kroner fra disse årene.

Estefany* er en del av «Jeg har også noe å si»-gruppen, som er et prosjekt i Peru, støttet av Redd Barna, der tenåringsaktivister lærer å kjempe for jenters rettigheter og mot seksuell vold og trakassering.

Foto: Hanna Adcock/Save the Children, nov 2019

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendringer:

- Øke støtten til SRHR med 100 millioner gjennom en øremerket økning på 50 millioner under Kap. 164 Likestilling, post 70, og 50 millioner under Kap. 170 Sivilt Samfunn.

Merknader:

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- Prioritere SRHR og kvinner og jenters rolle i konflikt og humanitære situasjoner i arbeidet med ny handlingsplan om kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken. (UD, Kap 164, Likestilling).

Redd Barna ber komiteen om å øke støtten til SRHR i 2023 med 100 millioner kroner. 50 millioner bør bevilges under likestillingsposten. I tillegg er lokale sivilsamfunnsorganisasjoner som arbeider med likestilling og SRHR under økt press, grunnet kontroverser og krevende arbeidsforhold med mangel på støtte og myndigheter som aktivt forsøker å begrense eller fjerne disse organisasjonenes innflytelse. Gitt Norges lederrolle på feltet bør 50 millioner kroner øremerket SRHR legges til kapittel 170, sivilt samfunn.

Sluttnoter

---

¹ <https://www.wfp.org/global-hunger-crisis>

² https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000142656/download/?_ga=2.127927244.1526064586.1664897499-541711999.1617033535

³ <https://fts.unocha.org/appeals/overview/2022/plans>

⁴ <https://world-education-blog.org/2022/09/01/new-measurement-shows-that-244-million-children-and-youth-are-out-of-school/>

⁵ <https://www.bistandsaktuelt.no/anne-beathe-tvinnereim-antonio-guterres-education-cannot-wait/om-du-mener-alvor-med-a-skape-en-trygg-framtid-for-barn-ta-utdanning-pa-alvor/319073>

⁶ [Born Into the Climate Crisis: Why we must act now to secure children's rights](#)

⁷ <https://www.who.int/publications/m/item/global-pulse-survey-on-continuity-of-essential-health-services-during-the-covid-19-pandemic-Q4>

⁸ <https://www.globalfinancingfacility.org/emerging-data-estimates-each-covid-19-death-more-two-women-and-children-have-lost-their-lives-result>

⁹ <https://www.who.int/news/item/15-07-2022-covid-19-pandemic-fuels-largest-continued-backslide-in-vaccinations-in-three-decades>

¹⁰ <https://blogs.worldbank.org/voices/poor-countries-already-facing-debt-distress-food-crisis-looms>

¹¹ <https://www.imf.org/external/Pubs/ft/dsa/DSAlist.pdf>

¹² <https://gho.unocha.org/>

¹³ <https://hum-insight.info/>

¹⁴ <https://gho.unocha.org/trends/conflict-remains-major-driver-humanitarian-need>

¹⁵ https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/dokumenter/hum/hum_strategi_ny.pdf

¹⁶ <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/02/more-human-rights-defenders-murdered-2021-environmental-indigenous-rights-activists>

¹⁷ <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>

¹⁸ <https://data.unwomen.org/features/poverty-deepens-women-and-girls-according-latest-projections>

¹⁹ <https://www.unicef.org/press-releases/10-million-additional-girls-risk-child-marriage-due-covid-19>